

Sosiaali- ja terveysministeriö

1/2

ASIA

Poissaolo tasavallan presidentin esittelystä

ASIAN VIREILLETULO

Tasavallan presidentin esittelyyn 17.11.2017 oli sosiaali- ja terveysministeriöstä jaettu esittelylista, jossa valtioneuvosto esitti eduskunnan hyväksymien lakien vahvistamista ja voimaantuloajan määräämistä. Asia koski eduskunnan vastausta hallituksen esitykseen toimeentuloturvan muutoksenhakulautakuntia koskevan lainsäädännön muuttamiseksi (HE 74/2017 vp, EV 97/2017 vp). Esittelylistaan oli merkitty läsnä olevaksi virkamieheksi osastopäällikkö. Osastopäällikkö ei kuitenkaan saapunut esittelyyn. Tämän vuoksi asia poistettiin esittelystä.

SELVITYS

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut lausunnon.

SÄÄNNÖKSET JA OHJEET

Tasavallan presidentti tekee lain vahvistamista ja voimaantulon määräämistä koskevat päätöksensä valtioneuvoston ratkaisuehdotuksesta valtioneuvoston jäsenten läsnä ollessa. Asianomainen ministeri esittelee eduskunnan vastauksen ja sen johdosta tehdyn valtioneuvoston ratkaisuehdotuksen presidentille (perustuslaki 58 §). Asianomaisen ministeriön kansliapäällikkö tai hänen sijaisensa on läsnä presidentin esittelystä (Ministerin käsikirja s. 44, Valtioneuvoston esittelijän käsikirja s. 68).

RATKAISU**Arviointi**

Tasavallan presidentin esittelyä koskevien säännösten mukaan esittelytilaisuudessa esittelijänä toimii ministeri ja päätöksentekijänä presidentti. Käytännön syistä on katsottu tarpeelliseksi, että esittelystä on läsnä myös ministeriön virkamies. Virkamies on paikalla mahdollisia ministerin tai presidentin kysymyksiä tai muuta keskustelua varten. Kysymyksillä tai keskustelulla saattaa olla vaikutusta päätökseen tai sen täytäntöönpanoon taikka vastaavien asioiden valmisteluun tai esittelyyn jatkossa. Presidentin esittelyihin osallistuminen on vakiintunut ministeriön korkeimman virkamiehen, yleensä kansliapäällikön tehtäväksi. Kansliapäällikön ollessa esty-

neenä hänen sijaisensa on läsnä presidentin esittelyssä. Esittelylistat presidentin esittelyä varten jaetaan sähköisessä päätöksentekojärjestelmässä yleensä kolme päivää ennen esittelyä. Esittelylistoja laadittaessa täytetään muun ohella esittelylistan kohta, johon merkitään esittelyssä läsnä oleva virkamies.

Ministeriön virkamiehen läsnäolo tasavallan presidentin esittelyssä ei perustu säännöksiin. Virkamiehen poissaololla esittelystä ei siten ole vaikutusta ministerin asemaan esittelijänä eikä presidentin päätösvaltaan esittelytilaisuudessa. Virkamiehen läsnäoloa edellyttävä käytäntö katsotaan kuitenkin niin vakiintuneeksi, että siitä ei tehdä poikkeuksia. Jos esittelylistaan merkitty virkamies ei ole paikalla, asiaa ei käsitellä.

Osastopäällikkö toimi selvityksensä mukaan kansliapäällikön sijaisena 17.11.2017. Hän ei ollut kuitenkaan saanut tietoa siitä, että tasavallan presidentin esittelyssä oli tuolloin päätettävänä sosiaali- ja terveysministeriölle kuuluva asia. Tiedon kulussa oli inhimillisistä syistä tapahtunut useita katkoksia. Kansliapäällikön lausunnon mukaan ministeriössä on käyty läpi asiaa koskevaa prosessia. Jatkossa kansliapäällikön sihteeristö varmistaa, että kansliapäällikön sijaisen sihteerin on tietoinen presidentin esittelyn esittelylistoista. Sijaisen sihteerin tehtävänä on informoida sijaista.

Tasavallan presidentin esittelystä 17.11.2017 poistettu lakien vahvistaminen esiteltiin seuraavassa presidentin esittelyssä 1.12.2017. Esittely tapahtui lain vahvistamiselle säädetyssä määräajassa. Lakien voimaantulon ajankohdaksi päätettiin sama päivä, jota oli ollut tarkoitus esittää aikaisemmassa esittelyssä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Osastopäällikkö jäi kansliapäällikön sijaisena toimiessaan pois tasavallan presidentin esittelystä sosiaali- ja terveysministeriön sisäisessä tiedonkulussa tapahtuneiden virheiden vuoksi. Kansliapäällikön ja hänen sijaistensa vastuulla on tiedonkulun järjestäminen niin, että tasavallan presidentin esittelyissä on aina tarvittaessa läsnä kansliapäällikkö tai joku hänen sijaisistaan. Tässä tapauksessa esittelystä pois jääminen ja lakien vahvistaminen vasta myöhemmin ei kuitenkaan viivästyttänyt lakien voimaantuloa. Ministeriössä on tapauksen jälkeen ryhdytty toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että vastaavaa virhettä ei enää jatkossa tapahtuisi.

Kiinnitän sosiaali- ja terveysministeriön huomiota huolellisuuteen tasavallan presidentin esittelyjen valmistelussa ja esittelyjä koskevan tiedonkulun varmistamisessa.

Oikeuskansleri

Risto Hiekkataipale

Esittelijäneuvos,
osastopäällikkö

Maija Salo

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
